

ONTWIKKELING
van

P. I. C.

P E R S M A T E R I A A L
I N T E R N A T I O N A L E
C O M M U N I S T E N .

het
BOERENBEDRIJF.

JOZ. ISRAELSLAAN
16 BUSSUM.

ONTWIKKELINGSLIJNEN IN DE

LANDBOUW.

I.

DE GANG NAAR DE "WAREN"PRODUCTIE.

Het is een bekende uitspraak, dat iedere nieuwe vorm van samenleving uit de schoot der oude geboren wordt. Het kapitalisme schept in zijn razend snelle ontwikkeling een steeds sterker en machtiger geconcentreerd productieapparaat, waarbij het aantal van hen, die de beschikking er over hebben, steeds kleiner wordt. Of het BEZIT VAN DIT PRODUCTIEAPPARAAT daarbij in steeds minder handen komt, is een andere vraag, die we niet zoo direct bevestigend zouden willen beantwoorden. Met den overgang van den ouden toestand, waarbij de eigenaar eener fabriek tegelijk de leider der productie was, naar het Naamlooze Vennootschappenkapitaal zijn breede kringen van kleine bezitters, die over een paar duizend gulden te beschikken hebben, "mede-bezitter" der ontzaglijke fabriekscomplexen geworden. Het is voor hen echter een eigenaardig "bezit", omdat het praktisch van het beschikkingsrecht over dit "bezit" is losgemaakt. Dit recht blijft voorbehouden aan enkele groot-aandeelhouders, die de leiding van het bedrijf bepalen. De groote massa van aandeelhouders heeft niet anders dan een papier, dat recht geeft op een deel van de bedrijfswinst, terwijl ze, ofschoon "mede-bezitter" der industriecomplexen, niet eens eenige "medezeggingsschap" heeft. Willen we dus in het midden laten, of het aantal "bezitters" al of niet toeneemt, zooveel is ~~xx~~ zeker, dat HET BESCHIKKINGSRECHT OVER HET PRODUCTIEAPPARAAT IN STEEDS MINDER HANDEN KOMT.

De bekende uitspraak van Marx, dat iedere nieuwe vorm van samenleving uit de schoot der oude geboren wordt, wordt nu door de socialistische en communistische partijen aldus opgevat, dat ze het communisme of socialisme als een verdere uitbouw van genoemd concentratieproces zien, waarbij dan HET BESCHIKKINGSRECHT praktisch nog sterker wordt geconcentreerd. De industrieën zullen "gesocialiseerd", "genationaliseerd", of "aan de gemeenschap" gebracht worden, of minder hoogdravend, doch juist uitgedrukt; ze zullen IN STAATSBEHEER genomen worden. De leiders van het economische leven beheeren dan "in naam der samenleving" het productieapparaat, ze stellen vast, hoe, waar, wanneer en hoeveel geproduceerd en

gedistribueerd zal worden, ze voeren prijzenpolitiek, kortom ze nemen de functie's van de tegenwoordige industriebaronnen over. Zooals de tegenwoordige kapitaal-magnaten, ofschoon NIET de bezitters van het productie-apparaat, toch de beschikking er over hebben, zoo hebben de staatsfunctionarissen, ofschoon ze NIET de bezitters zijn, toch DE BESCHIKKING OVER DE PRODUCTIEKRACHTEN.....EN OVER HET MAATSCHAPPELIJK PRODUCT.

Ofschoon we meenen, dat dit staatscommunisme direct op een fascistische dictatuur tegen de arbeidersklasse moet uitloopen (zooals in Rusland) en het de economische problemen van productie en distributie niet tot oplossing kan brengen, willen we dit soort "communisme" niet verder onderzoeken, omdat het er voor ons nu alleen op aan komt, vast te stellen, dat wat heden als socialisme of communisme in den handel is, niet anders is, dan HET AAN DE STAAT BRENGEN van de productiemiddelen. In dit opzicht is er tusschen de sociaal-democratie en het communisme van het Moskou'sche type geen verschil.

Beschouwen we naast de ontwikkeling van de industrie de groeibanen van den landbouw, dan krijgen we een heel ander beeld. Ondanks alle voorspellingen van gerenommeerde Marxisten, dat ook de landbouw zich zou moeten concentreeren, dat de kleine en middelboer door groote landbouwconsortiums verdrongen zou worden, is van deze ontwikkeling al heel weinig waar te nemen. Niet alleen de middelboer, maar ook de kleine heeft zich weten te handhaven, terwijl van een groei van het grootbedrijf in bovenbedoelde zin geen sprake is. Ja, zelfs is een krachtige groei van het kleinbedrijf te constateeren.

Deze gang van zaken is voor de theoretici van het staatscommunisme zeer teleurstellend. De arbeid in de industrie krijgt een steeds meer maatschappelijk karakter, terwijl dat van den boer volgens hen even afgesloten blijft. In de industrie worden de bedrijven steeds meer "rijp" voor het communisme, of wat ze daar dan onder verstaan en in den landbouw willen ze ~~XXXX~~ maar niet "rijpen" voor centraal staatsbeheer! Vanuit de gezichtshoek van het staatscommunisme is en blijft de landbouw daarom een struikelblok voor de doorvoering van het communisme. Naar onze meening echter heeft het kapitalisme de objectieve voorwaarden voor het communisme ook in den landbouw schitterend doorgevoerd. Het hangt er slechts van af, hoe men de dingen ziet, of men de productie in handen der centrale re-

regeeringsburo's wil leggen, of dat men ze in handen van de producenten zelf legt.

Vatten we het huidige karakter van den landbouw in het oog, dan zien we hier niet die ontzaglijke concentratie der productie, zooals we die in de industrie kennen. Maar ondanks dat is de landbouw door en door kapitalistisch geworden, doordat hij nu langs de zelfde vorm verloopt als de industriele productie. Eén der kenmerken der kapitalistische productie is, dat het een "WAREN"PRODUCTIE is. "Waren" zijn gebruiksvoorwerpen, die de producent niet voor zich zelf maakt, maar voor anderen. Hij werkt dus voor de markt. De "waren"producent maakt, wat hij niet verbruikt en hij verbruikt juist dat, wat hij zelf niet vervaardigt. Hij werkt dus niet voor zich zelf, maar voor anderen, voor de samenleving en zijn arbeid is daardoor maatschappelijke arbeid. In het stofwisselingsproces der samenleving zijn zoodoende alle "waren"producenten onderling verbonden, ze leven in volkomen onderlinge afhankelijkheidspositie en daarmee vormen ze in werkelijkheid een gesloten geheel.

Het oude boerenbedrijf kende de "waren"productie slechts als bijkomstigheid. Het was een in zich zelf nagenoeg gesloten geheel, dat bijna alle behoeften uit eigen arbeid bevredigde. De boer werkte dus niet voor anderen, voor de samenleving, maar voor zijn eigen familiekring. Alleen dat, wat niet in de eigen consumptie werd opgenomen, het OVERSCHOT ZIJNER PRODUCTIE, was voor de markt bestemd, zoodat deze producten den vorm van "waren" aannamen. Het boerenbedrijf was dus geen deel van den maatschappelijken arbeid en daarmee hadden de boeren een "onafhankelijk" bestaan.

De industriele "waren"productie heeft deze geslotenheid echter doorbroken. Wist ze eenerzijds een stroom van goedkope producten over de aarde te strooien, anderzijds werd door de werkingen van het kapitalisme de pacht verhoogd, terwijl tevens de staat steeds hogere belastingen verlangde. HET BOERENBEDRIJF HAD

DAARDOOR STEEDS MEER GELD NOODIG, OM AAN Z'N VERPLICHTINGEN TE KUNNEN VOLDOEN. Geld kan het echter alleen

krijgen, door als "waren"producent op te treden, door meer product op de markt te brengen. Twee wegen lagen hierbij open: of de boer moest bij gelijke productiviteit zelf minder verbruiken, of hij moest de productiviteit van zijn arbeid opvoeren. Nog minder verbruiken dan een boer van den ouden stempel behoort echter tot de onmogelijkheden, zoodat alleen het opvoeren van de productiviteit als uitkomst verscheen.

En hier ligt nu het punt, waar de economen zich in hun toekomstbespiegelingen hebben vergist: ZIJ NAMEN

VOOR DE LANDBOUWBEDRIJVEN DEZELFDE ONTWIKKELING AAN,

ALS VOOR DE INDUSTRIE. In de industrie werd een steeds grootere productiviteit bereikt door de samenvloeiing van kapitalen, door steeds nieuwe productieverre machine's toe te voeren, die alleen in reuze-bedrijven konden worden aangewend. Dienovereenkomstig meenden ze, dat ditzelfde concentratieproces zich in de landbouw voltrekken moest, zoodat de kleine en de middelboer in hoofdzaak verdwijnen moest, terwijl de landbouw-consortiums de beslissende rol in de agrarische productie zouden spelen.

Onze economen hebben zich tot nu toe in dat opzicht grondig vergist. En het is daarbij dan wel merkwaardig, dat de industriele ontwikkeling, die de concentratie in den landbouw tot stand zou moeten brengen, ZELF den grondslag legde voor een heel andere ontwikkeling van den landbouw. Het waren in het bijzonder

DE MOTOR, DE KUNSTMESTSTOFFEN en de LANDBOUW-

WETENSCHAP, DIE de productiviteit van den arbeid menigvuldig wisten te doen stijgen, zonder dat daarbij tot de vormen der industriele concentratie overgegaan behoefde te worden. Door de moderne bemesting speelt de aard van den grond niet meer de beslissende rol, de opbrengst per HA nam aanzienlijk toe, zoodat de boer veel meer "waren" op de markt kon brengen dan vroeger, terwijl het moderne ~~XXXXXXXX~~ VERKEER voor een alzijdig transport kon zorg dragen.

Tegelijk met het opvoeren van den opbrengst per HA voltrok zich echter een ander verschijnsel van groote beteekenis. Zoodra de productie op wetenschappelijke grondslagen komt te staan, treedt het verschijnsel der SPECIALISATIE met dwingende kracht op. "De specialist is een hobewoner", zegt Multatuli ergens, "hij ziet slechts een klein streepje van het heelal, maar dat ziet hij heel scherp". Zoo zien we, hoe de boeren zich inrichten, om slechts een, of zeer weinige producten te verbouwen, maar hierin dan ook het hoogste te bereiken, dat bij den huidige stand der wetenschap en zijn financieelen draagkracht te bereiken is. Naar deze specialisatie richt de boer zijn bedrijf in: hij heeft slechts die speciale gereedschappen en werktuigen, dievoor zijn speciale product nodig zijn.

Zoo is de toestand van het boerenbedrijf heden in West-Europa, Amerika en Australië. DE BOER IS IN DE VOLSTE zin des woords tot "WAREN"PRODUCTENT GEWORDEN. Wat hij maakt, verbruikt hij zelf niet en wat hij zelf noodig heeft, wordt door hem niet vervaardigd. De landbouw (bij tuinbouw en veeteelt is het nog veel krachtiger ontwikkeld) is hiermee volkomen bij den maatschappelijken arbeid ingeschakeld. Het gesloten huisbedrijf is door de specialisatie vernietigd, de landbouw enz. is overgegaan tot de "industrieele productie".

Moge de boer daarbij veelal nog de "bezitter" van zijn stukje land gebleven zijn, toch is zijn positie enorm verslechterd. Nu hij uitsluitend voor de markt werkt, is hij ook volkomen van de wisselvalligheden van deze markt afhankelijk: ZIJN BESTAANSONZEKER-

HEID HIELD GELIJKEN TRED MET ZIJN SPECIALISATIE. Deze onzekerheid was veel grooter dan bij industrieele ondernemingen, doordat deze niet zoo sterk van de natuur afhankelijk waren. Voerde de bestaansonzekerheid voor de industrieele bedrijven tot steeds grootere concentratie, voor het boerenbedrijf koos ze een heel andere richting. Deze richting werd bepaald door de stand der techniek in samenhang met de productievoorwaarden van het boerenbedrijf.

Om zoo krachtig mogelijk op de markt te staan, sloten de boeren zich in LANDBOUWCOÖPERATIES aan een, waardoor ze de prijszetting iets beter in de hand hadden en waardoor ze zich collectief van moderne machines konden voorzien, om de oogst te verwerken. Tevens waren de boeren zoodoende in staat zelf fabrieken op te richten, zoodat de zuivelindustrie nu direct op het boerenbedrijf rust. De zuivelfabriek is het middelpunt geworden, dat een verren omtrek beheerscht. De boeren hebben zich door hun coöperaties een orgaan geschapen, dat hen allen onverbrekkelijk verbindt. Landbouw en veeteelt zijn daardoor sterk geconcentreerd, terwijl toch van een samenvatting der bedrijven in industrieelen zin geen sprake is.

Vatten we een en ander samen, dan constateeren we, dat de huidige agricultuur door specialisatie gekenmerkt is en dus volkomen tot de "waren"productie is overgegaan. Het opvoeren der productiviteit kon door de moderne techniek tot stand komen, zonder concentratie der bedrijven in één hand. Daarmee loopt parallel de ontwikkeling der landbouwcoöperaties, die de bedrijven onderling verbinden door belangengemeenschappen, waarbij de boeren echter veelal hun "vrijheid" (bijv. veelal de beschikking over hun product) verliezen.

Het is typisch, ofschoon zeer begrijpelijk, dat de huidige arbeidersbeweging deze kapitalistische ontwikkeling van de landbouw niet zien wil. Begrijpelijk, omdat deze groeibanen niet in hun staatscommunistische theorie passen. Het boerenbedrijf IS vermaatschapelijk, de boerenbedrijven ZIJN aaneengesmeed en TREDEN COLLECTIEF op en nochtans leenen ze zich absoluut niet voor staatsbeheer. de z.g. socialistische

arbeidersbeweging c/oncludeert daaruit natuurlijk niet, dat haar staatscommunistische theorie fout is, maar ze besluit tot de onmogelijkheid van het communisme, zoolang de landbouw zich niet ontwikkelt langs de banen, die ze deze volgens scholastisch Marxisme meent te moeten voorschrijven.

Een merkwaardig staaltje van scholastische verblindheid levert S.J. Rutgers, die jarenlang als ingenieur in Sowjet-Rusland werkzaam was, in zijn beschouwingen over:

"HET BOERENVRAAGSTUK in Sowjet-Rusland, Europa, Amerika, Indië en China." (Uitg. Brusse te Rotterdam).

Rutgers is slecht te spreken over de technische ontwikkeling van den landbouw, want

"het boerenbedrijf staat in hoofdzaak nog op eenzelfde trap van ontwikkeling als eeuwen geleden" (blz.7)

en bovendien constateert hij

"in West-Europa een troosteloze inzinking van den landbouw en het ontbreken van zelfs maar eenig plan tot werkelijke verbetering". (blz.22).